

P7_TA(2010)0090

2008 m. ECB metinė ataskaita

2010 m. kovo 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ECB 2008 m. metinės ataskaitos (2009/2090(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos centrinio banko (ECB) 2008 m. metinę ataskaitą,
  - atsižvelgdamas į EB sutarties 113 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į prie sutarties pridedamo Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 15 straipsnį,
  - atsižvelgdamas Lisabonos sutartį, iš dalies keičiančią Europos Sąjungos sutartį ir Europos bendrijos steigimo sutartį,
  - atsižvelgdamas į savo 1998 m. balandžio 2 d. rezoliuciją dėl demokratinės atskaitomybės trečiuoju Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) etapu¹,
  - atsižvelgdamas į Komisijos 2009 m. spalio 7 d. komunikatą „2009 m. metinis pranešimas apie euro zoną“ (COM(2009)0527) ir Komisijos tarnybų darbo dokumentą (SEC(2009)1313/2), pridedamą prie minėtojo komunikato,
  - atsižvelgdamas į Komisijos 2009 m. rugsėjo mėn. pateiktą tarpinę ekonominę prognozę,
  - atsižvelgdamas į Komisijos 2009 m. rugsėjo 23 d. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos finansų sistemos makrolygio rizikos ribojimo priežiūros ir Europos sisteminės rizikos valdybos steigimo (COM(2009)0499),
  - atsižvelgdamas į Komisijos 2009 m. rugsėjo 23 d. pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo Europos centriniam bankui pavedamos konkrečios užduotys, susijusios su Europos sisteminės rizikos valdybos veikla (COM(2009)0500),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A7–0010/2010),
- A. kadangi finansų ir ekonomikos krizė sukėlė didžiausią ekonomikos nuosmukį pasaulyje nuo 20-ojo amžiaus ketvirtojo dešimtmečio ir jos pasekmės dar kelerius metus turės didelį poveikį valstybių ekonomikai ir socialinei sistemai,
- B. kadangi dėl finansų ir ekonomikos krizės 2008 m. euro zonos realusis BVP padidėjo tik 0,7 proc. ir manoma, kad 2009 m. BVP labai sumažėjo,
- C. kadangi 2008 m. metinės infliacijos vidurkis buvo 3,3 proc., o aukščiausią 4,0 proc. lygį infliacija pasiekė 2008 m. vasarą, ir tai didžiausias įregistruotas lygis įvedus eurą, ir

---

¹ OL C 138, 1998 5 4, p. 177.

kadangi 2009 m. vasarą infliacijos lygis sumažėjo iki neigiamo dydžio,

- D. kadangi bendras euro zonos valstybinio sektoriaus deficito vidurkis padidėjo nuo 0,6 proc. BVP 2007 m. iki 1,9 proc. 2008 m., o iki 2009 m. spalio mėn. vidurio dvidešimtyje valstybių narių buvo vykdomos perviršinio deficito procedūros,
- E. kadangi valstybinės skolos vidurkis euro zonoje padidėjo nuo 66,2 proc. BVP 2007 m. pabaigoje iki 69,6 proc. 2008 m. pabaigoje ir kadangi manoma, kad ateinančiais metais jis dar didės,
- F. kadangi 2008 m. euro ir JAV dolerio keitimo kursas buvo labai nepastovus ir kito nuo liepos mėn., kai keitimo kursas buvo 1,60 JAV dolerio už eurą, iki spalio mėn., kai keitimo kursas buvo 1,25 JAV dolerio už eurą, o vėliau keitimo kursas padidėjo ir 2009 m. spalio mėn. buvo 1,50 JAV dolerio už eurą,
- G. kadangi pirmą 2008 m. pusmetį ECB nekeitė palūkanų normų, o 2008 m. liepos mėn. jas pakėlė 25 baziniais punktais iki 4,25 proc. ir paskutinį 2008 m. ketvirtį palaipsniui jas sumažino iki 2,5 proc., o 2009 m. – iki 1 proc.,
- H. kadangi ECB, reaguodamas į finansų krizę, labai padidino euro zonos bankams teikiamas likvidžias lėšas ir ėmėsi daugybės kitų nestandartinių priemonių siekdamas pagerinti pablogėjusią pinigų rinkų veiklą, kadangi panašios likvidumą didinančios priemonės suteiktos tik kai kurioms euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms,

Ižanga

1. sveikina Slovakiją, tapusią euro zonos nare, ir atkreipia dėmesį į sėkmingą jos prisijungimą;
2. pažymi, kad norint tapti euro zonos nare visų pirma reikia būti Europos Sąjungos nare;
3. palankiai vertina tai, kad pagal Lisabonos sutartį ECB suteikiamas ES institucijos statusas; mano, kad dėl to padidėja Europos Parlamento, kaip pagrindinės institucijos, per kurią ECB yra atskaitingas Europos piliečiams, atsakomybė;

ECB atsakas į finansų krizę

4. pažymi, kad 2008 m. – tai metai, per kuriuos dėl sunkios ekonomikos ir finansų krizės ir jos didelio masto padarinių ECB turėjo priimti keletą sunkiausių sprendimų nuo savo veiklos pradžios;
5. pažymi, kad ECB, taip pat ir TVF ir kitų tarptautinių institucijų ekonominėse prognozėse nebuvo numatytas didelis 2008 m. nuosmukio mastas;
6. pažymi, kad ECB toliau vykdė atsakomuosius veiksmus finansų krizei įveikti ir padėjo valstybėms narėms užtikrinamas ir didindamas likvidžių lėšų kredito įstaigoms teikimą; rekomenduoja, kad ECB užtikrintų tokių likvidžių lėšų teikimą ir už euro zonos ribų siekiant padėti toms valstybėms narėms, kurios labiausiai nukentėjo nuo finansų krizės;
7. yra nusivylęs, kad kai kurie komerciniai bankai atitinkamai nesumažino savo klientams palūkanų normų, ir ši tendencija vyravo būtent tada, kai ECB palūkanų normos pasiekė žemiausią lygį;

8. džiaugiasi, kad ECB vadovavosi platesne nei įprastai pinigų politikos koncepcija ir ėmėsi daug ypatingų priemonių, pvz., teikdamas likvidžias lėšas atsižvelgė į realią paklausą ar likvidžias lėšas teikė ilgesniam laikotarpiui;
9. pažymi, kad ECB nesumažino palūkanų normų taip radikaliai kaip kiti centriniai bankai, pvz., JAV federalinis atsargų bankas ir Anglijos bankas Jungtinėje Karalystėje, ir taip radikaliai, kaip to tuo metu tikėjosi daugybė ekonomikos apžvalgininkų;
10. yra nusivylęs dėl to, kad papildomos likvidžios lėšos, kurias skyrė ECB, nepadėjo pakankamai palengvinti kreditų krizės pramonės sektoriuje, kurią visų pirma patyrė mažosios ir vidutinės įmonės, o jomis pasinaudojo kai kurie bankai tam, kad pagerintų savo maržas ir padengtų nuostolius;
11. apgailestauja dėl to, kad valstybės narės nepaisė ECB patarimo paramos bankams programas suderinti su bendrai Europos lygmeniu nustatytomis sąlygomis, susijusiomis su dividendų ir premijų mokėjimu, parama ekonominei veiklai, ypač MVI, taip pat su veikla mokesčių lengvatų zonose;
12. pritaria ECB, kad didėjantis finansinių priemonių sudėtingumas, taip pat tam tikra finansų institucijų skaidrumo stoka, netinkama reguliavimo institucijų priežiūra ir finansų rinkos reguliavimo spragos prisidėjo prie didėjančios sisteminės rizikos; be to, mano, kad šios priežastys taip pat prisidėjo prie vis didėjančio visuomenės nepasitikėjimo finansų institucijomis;
13. ragina ECB pateikti nuomonę dėl kliringo namų, visų pirma kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandoriams, įsteigimo euro zonoje;
14. atkreipia ECB dėmesį į spekuliacinių burbulų susidarymo iš naujo grėsmę, ypač prekių rinkoje; ragina nedelsiant įspėti apie tai vyriausybes;
15. pritaria ECB nuomonei, kad iš finansų krizės būtina pasimokyti, visų pirma to, kad finansų sistemoje reikia pagerinti rizikos ir likvidumo valdymą ir padidinti finansų rinkų ir institucijų skaidrumą siekiant, kad panaši krizė nepasikartotų; primena, kad ateityje norint išvengti finansų krizės reikia spręsti pasaulinio pusiausvyros sutrikimo problemą, susijusią su euro kurso svyravimu trečiųjų šalių valiutų, pvz., JAV dolerio ir ženminbi juano, atžvilgiu;
16. pritaria veiksams, kurių ėmėsi ECB siekdamas pateikti išsamų pasiūlymą dėl jo vykdomos švelnesnės pinigų politikos nutraukimo strategijos, kuri prireikus turi būti įgyvendinta; nurodo, kad šiuo atveju labai svarbu, kad valstybės narės derintų laiką ir koordinuotų politiką; taigi palankiai vertina tai, kad dauguma šių priemonių bus savaimė nustota taikyti, jei ekonominė padėtis nuolat gerės;
17. pataria, kad didinant palūkanų normas visų veiksmų turėtų būti imamasi labai apdairiai siekiant nepakenkti ekonomikos augimui ateityje;
18. nurodo, kad valstybės narės turėtų toliau taikyti fiskalines skatinamąsias priemones tam, kad išsaugotų darbo vietas, skatintų investicijas ir augimą, ir kad turėtų atšaukti šias priemones vėl prasidėjus tvariam augimui, nes tada jos turėtų imtis spręsti itin didelio valstybės deficito problemą;

Ekonomikos ir piniginis stabilumas

19. pritaria ECB susirūpinimui dėl euro zonos narių ekonominių sistemų skirtumų ir dėl skirtingo krizės poveikio įvairiose šalyse, ypač tose, kuriose jau būta struktūrinių problemų, didelių vienam gaminiui tenkančių darbo sąnaudų, einamųjų sąskaitų deficito ir skolų;
20. ragina euro zonos valstybes nares atsižvelgti į tai, jog norint, kad iš tiesų gyvuotų Ekonominė ir pinigų sąjunga, narystė euro zonoje negali būti savitikslių, ir pabrėžia, jog reikia vykdyti struktūrines reformas; be to, mano, kad nesiimant minėtųjų reformų galėtų nukentėti Stabilumo ir augimo pakto patikimumas ir tvarumas;

Valdymas ir sprendimų priėmimas

21. atkreipia dėmesį į tai, kad laikotarpiu, kuriam būdingas didelis valiutos kurso nepastovumas, euro vertė išaugo, ypač palyginus su JAV doleriu ir žeminiui juaniu, ir išreiškia susirūpinimą dėl to, kad tai gali turėti neigiamos įtakos konkurencingumui euro zonoje;
22. rekomenduoja, kad ECB, siekdamas užtikrinti savo teisėtumą ir nuspėjamumą, didintų savo veiklos skaidrumą ir ypač skelbtų Valdančiosios tarybos susirinkimų protokolus, kaip tai daro JAV federalinė atsargų sistema, Anglijos bankas ir Japonijos bankas; mano, kad minėtojo skaidrumo taip pat reikėtų atsižvelgiant į vidaus modelius, taikomus vertinant nelikvidų įkeistą turtą, taip pat vertinant tam tikrus vertybinius popierius, naudojamus kaip užstatą;
23. pakartoja, jog pritaria tam, kad kas ketvirtį būtų rengiamas Parlamento ir ECB dialogas pinigų politikos klausimais; mano, kad dialogas – svarbi ECB veiklos priežiūros ir viešą jo atskaitomybę bei skaidrumą užtikrinti padedanti priemonė;
24. atkreipia dėmesį į ECB nepriklausomumą, prie kurio prisideda vykdomosios valdybos narių skyrimo procedūrą; mano, kad šis nepriklausomumas galėtų tik padidėti naudojantis nauju teisiniu statusu, kuris ECB suteikiamas pagal Lisabonos sutartį, ir esamu ECB statutu, pagal kurį dėl Tarybos siūlomų kandidatų balsuojama ir pritariama Europos Parlamente;
25. įsipareigoja Parlamente įsteigti iš išorės ekspertų sudarytą atrankos komisiją, kuri 2010 m. galėtų atrinkti keletą kandidatų į vykdomosios valdybos narius; pažymi, kad atrinkti asmenys dalyvautų Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausyme ir šitaip Europos Parlamentas atliktų savo konsultaciniam vaidmenį vertinant kandidatus; po to Europos Parlamentas plenariniame posėdyje priimtų rezoliuciją, kuri būtų perduota Tarybai prieš jai rengiant savo rekomendacijas valstybių narių vyriausybėms;
26. mano, jog krizė atskleidė, kad rinkos linkusios patirti sisteminę riziką; pritaria pasiūlymui įsteigti Europos sisteminės rizikos valdybą (ESRV), kuri iš anksto įspės apie būsimą riziką ir pusiausvyros sutrikimą finansų rinkose; pažymi, kad ESRV turėtų nedelsdama ir tinkamai reaguoti į nustatytą sisteminę riziką; pažymi, kad siekiant užtikrinti veiksmingą Europos sisteminės rizikos valdybos veiklą būtina kokybinė sąvokos „sisteminė rizika“ apibrėžtis; todėl ragina ECB nustatyti aiškius modelius ir apibrėžtis ir apskritai visapusiškai remti veiksmingą Europos sisteminės rizikos valdybos veiklą; be to, mano,

kad dėl bet kokių naujų ECB pavestų užduočių, susijusių su Europos sisteminės rizikos valdyba, neturėtų būti kaip nors pažeidžiama ECB nepriklausomybė;

27. atkreipia dėmesį į vaidmenį, kurį atlieka Euro grupė užtikrinant glaudesnį koordinavimą euro zonos ekonominės politikos srityje; taigi palankiai vertina tai, kad pagal Lisabonos sutartį Euro grupei suteikiamas juridinio asmens statusas; be to, rekomenduoja, kad ECB ir toliau visapusiškai dalyvautų neoficialiuose Euro grupės narių susitikimuose;

Euro išorės dimensija

28. džiaugiasi tuo, kad euras prisidėjo prie didesnio tarpvalstybinio finansinių paslaugų teikimo euro zonoje, taip pat ir prie labai integruotos pinigų rinkos;
29. pažymi, kad euro, kaip tarptautinės valiutos, statusas ir toliau stiprėja ir 2008 m. pabaigoje euras buvo laikoma 26,5 proc. pasaulio valiutos rezervų;
30. mano, kad dėl stiprėjančio tarptautinio euro statuso pasauliniu lygmeniu bus įgyta pranašumų ir didesnė atsakomybė; mano, kad šitai toliau skatins euro zonai nepriklausančias valstybes nares siekti tapti euro zonos narėmis;
31. mano, kad Parlamentas turėtų bendradarbiauti su ECB ir kitomis ES institucijomis siekiant toliau stiprinti euro zonos vaidmenį pasaulinėje pinigų ir finansų arenoje;
32. mano, kad Europos Sąjunga, reikšdama nuomonę apie tarptautinės pinigų sistemos ateitį, turėtų vadovautis procesu, dėl kurio tapo įmanoma įvesti eurą;
33. mano, kad ECB, centriniai atskirų valstybių bankai ir Valdančioji taryba turi pripažinti ir gerbti socialinę atsakomybę jų darbuotojų ir visuomenės atžvilgiu ir itin atsizvelgti į memorandumą dėl socialinių aspektų, kurį parengė nuolatinis europinių centrinių bankų profesinių sąjungų komitetas;
  - o
  - o
  - o
34. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Euro grupei ir Europos centriniam bankui.